

Д.П. Семенюк, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Л.П. Семенюк, канд. екон. наук, доц. (*ХІБС УБС НБУ, Харків*)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Головною передумовою входження України до єдиного європейського освітянського простору є впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу, яка передбачає посилення ролі самостійної роботи студентів. Найбільш ефективному розв'язанню зазначених проблем сприяє дистанційне навчання, яке здійснюється на основі сучасних педагогічних, інформаційних, комп'ютерних та телекомунікаційних технологій.

У нинішній час за кордоном уже накопичений значний досвід реалізації систем дистанційної освіти:

– у США в системі дистанційної освіти навчається близько 1 млн. людей, для чого використовується публічне телебачення;

– більше 20 років функціонує Національний університет в Іспанії, який включає в себе 58 навчальних центрів у країні і 9 за кордоном;

– національний центр дистанційної освіти у Франції забезпечує дистанційне навчання 35000 студентів у 120 країнах світу, де у підготовці і підтриманні 2500 навчальних курсів бере участь більше 5000 викладачів;

– Балтійський університет у Швеції об'єднує зусилля більше 50 університетів;

– у Туреччині з 1974 р. працює Відкритий університет для надання освіти жителям віддалених районів;

– у Японії з початку 80-х років функціонує "Університет в ефірі", який є державною установою, знаходиться на державному забезпеченні і під суворим контролем держави;

– аналогічна освіта надається в Австралії, Швейцарії, Китаї, Індії, Ірані, Кореї, Таїланді, Андоррі та ін.

Розвиток дистанційного навчання в Україні забезпечується такими нормативними документами, як: Закон України «Про вищу освіту»; Постанова Кабінету Міністрів України від 23.09.2003 р. №1494 «Про Національну програму інформатизації», «Програма розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 рр.», Наказ Міністра освіти і науки України №802 від 04.12.2003 р. «Про затвердження Заходів щодо реалізації Програми розвитку системи дистанційного навчання на 2004-2006 рр.», Наказ Міністерства освіти і науки України про затвердження Положення «Про дистанційне навчання» №40 від 21.01.2004 р.

Спираючись на діючу нормативно-правову базу, Міністерством освіти і науки України було запроваджено педагогічний експеримент з дистанційного навчання, до якого приєдналися 7 вищих навчальних закладів. В ході експерименту вишами було отримано неоціненний досвід в організації навчального процесу, підготовки науково-педагогічних працівників до роботи в умовах застосування новітніх технологій навчання, технічному забезпеченню дистанційної форми навчання. Проте, слід зазначити, що протягом майже 10 років недосконала нормативно-правова база дистанційного навчання була головним чинником, що гальмувала широке впровадження дистанційного навчання в закладах освіти України.

Новим поштовхом для подальшого розвитку дистанційного навчання в нашій країні має стати «Положення про дистанційне навчання», затверджене наказом МОН України № 466 від 25 квітня 2013 року, яке визначає основні засади організації та запровадження дистанційного навчання в Україні.

З метою подальшого вдосконалення нормативної бази дистанційного навчання слід розробити також: Положення про ліцензування та акредитацію дистанційної форми навчання; Положення про локальний та базовий центри системи дистанційного навчання, Положення про експертизу системи дистанційного навчання, Положення про банк атестованих дистанційних курсів, Положення про організацію навчального процесу з використанням технологій дистанційного навчання, Умови захисту інтелектуальної власності та авторських прав у системі дистанційного навчання, Методичне та дидактичне забезпечення для впровадження дистанційного навчання за певним переліком напрямів та спеціальностей тощо.

Першочергового вирішення потребують також інші питання дистанційного навчання, серед яких: формування ієрархії системи, розподіл повноважень та обов'язків, встановлення параметрів оптимального поєднання державного регулювання з автономією (незалежністю) її суб'єктів; розробка науково обґрунтованих вимог (психологічних, педагогічних, соціальних, технологічних) щодо змісту, методів та форм дистанційного навчання та механізмів контролю їхньої якості; визначення на основі результатів маркетингових досліджень сфери впровадження дистанційного навчання, запитів та потреб потенційних споживачів; розробки системи кадрового забезпечення дистанційного навчання; розробки та впровадження високоякісного дидактичного та науково-методичного забезпечення дистанційного навчання на рівні міжнародних стандартів.